

Спеціалізованій вченій раді Д 35.051.01

у Львівському національному
університеті імені Івана Франка

ВІДГУК

офіційного опонента, кандидата економічних наук, доцента

Адамика Богдана Петровича

на дисертаційну роботу

ЩУРЕВИЧ ОКСАНИ ІГОРІВНИ

«Система банківського регулювання та нагляду

в умовах відкритої економіки України»

подану на здобуття наукового ступеня

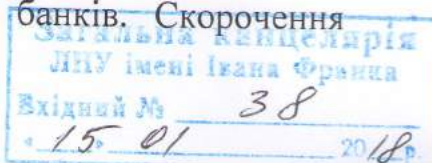
кандидата економічних наук

за спеціальністю 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит

Актуальність теми дослідження

Ефективність діяльності банківського сектора значною мірою залежить від правильності та своєчасності контролю за банками. Центральний банк здійснює банківське регулювання та нагляд з метою досягнення стратегічних цілей – стабільності банківської системи та захисту кредиторів, вкладників. Варто зауважити, що банківська сфера та реальний сектор економіки є тісно взаємопов'язаними, що й передбачає вплив банків на економічне зростання та процеси у національній економіці. Враховуючи, що серед усіх типів фінансових установ на ринку більшість активів контролюють саме банки, важливо забезпечити якісне регулювання та нагляд за банками для отримання позитивного ефекту їхнього функціонування та створення сприятливого підґрунтя зростання національної економіки.

Актуальність та важливість обраної теми дослідження яскраво підкреслюють кризові події у вітчизняному банківському секторі впродовж 2014-2016 років, коли з ринку виведено близько 90 банків. Скорочення

загальної кількості банків мало негативний вплив як на банківський ринок, так і для реального сектора економіки. Саме тому вкрай необхідно проаналізувати проблемні питання у проведенні банківського регулювання та нагляду для недопущення виникнення подібних подій, а також з метою стабілізації та створення умов для динамічного розвитку банківської системи.

У цьому контексті дисертація Щуревич Оксани Ігорівни, присвячена проблематиці дослідження системи банківського регулювання та нагляду в умовах відкритої економіки України, є актуальною науковою працею.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, їх достовірність

Ознайомлення з дисертацією, авторефератом, опублікованими працями дисертантки дає підстави стверджувати про досягнення поставленої мети та розв'язання основних завдань. Наукові результати, висновки та рекомендації, що отримані у процесі дослідження, характеризуються високим рівнем обґрунтованості та достовірності, що підтверджуються використанням сучасних методів дослідження, опрацюванням значного обсягу нормативно-правових документів зі сфери банківського регулювання та нагляду, статистичних й аналітичних матеріалів НБУ, Базельського комітету з питань банківського нагляду, банківських асоціацій, широкого спектру наукових праць вітчизняних та зарубіжних вчених.

Дисертаційна робота логічно побудована, окремі частини роботи між собою взаємопов'язані, що сприяло значною мірою досягти поставленої мети, виконати сформульовані завдання. За своєю структурою дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного з розділів, загальних висновків, списку використаних джерел (221 позиція). Основний текст дисертації складає 193 сторінки.

Таким чином, розглянувши дисертаційне дослідження Щуревич О.І., можна зробити висновок щодо належного рівня обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків та рекомендацій.

Новизна, повнота викладу в опублікованих працях

Отримані за результатами дослідження наукові положення достатньою мірою відображено у 24 наукових публікаціях, з яких 11 статей у наукових фахових виданнях України, 3 статті у науко-метричних виданнях (з них 2 – в іноземних періодичних виданнях), 10 – у збірниках матеріалів наукових конференцій.

Опубліковані наукові роботи та автореферат дисертації повністю висвітлюють зміст і результати дисертаційного дослідження, наукову новизну. Зміст автореферату та основних положень дисертаційної роботи є ідентичними.

Дисертаційна робота Щуревич О.І. має важливу цінність як у теоретичному, так і у практичному аспектах. До основних наукових результатів, отриманих дисертанткою у процесі дослідження, які мають певний рівень наукової новизни та є її особистим внеском, можна виділити такі:

- по-перше, авторкою проаналізовано підходи вітчизняних фахівців до тлумачення понять «ефективний банківський нагляд», «банківське регулювання» та «банківський нагляд», на основі яких надано власне визначення цих дефініцій. Запропоновані наукові підходи до формулювання сутності зазначених термінів розроблені з урахуванням сучасних тенденцій у банківському середовищі;
- по-друге, розроблено структурну модель формування ефективного банківського нагляду, що дозволяє комплексно оцінити сутність ефективного банківського нагляду. Вона складається з 4 підсистем та 3 структурних складових, а саме: підсистеми: інституційно-правового, методологічного, інформаційного та фінансового забезпечення; та таких структурних елементів: стратегічні завдання ефективного банківського нагляду, система показників його оцінювання, теоретико-методичний інструментарій здійснення ефективного банківського нагляду;
- по-третє, враховуючи той факт, що публічність і прозорість діяльності банків має безпосередній вплив на ефективність їхньої діяльності, підвищення довіри населення до них, запропоновано концептуальну модель здійснення громадського контролю за банками. Її перевагами є

- охоплення таких складових: суб'єкти реалізації, принципи, інструменти та стратегічні завдання громадського контролю, що сприятиме зростанню транспарентності банківського сектора;
- по-четверте, науковий і практичний інтерес представляють розроблені підходи щодо прогнозування капіталізації банківської системи з використанням математичної моделі. Авторкою вибрано такі показники для оцінювання рівня капіталізації: норматив адекватності регулятивного капіталу, коефіцієнт капіталізації та співвідношення статутного і власного капіталу. Заслугує на увагу структурно-логічна схема сучасного стану капіталізації банків України на макро- та мікроекономічному рівнях, що базується на таких структурних компонентах: мета, чинники впливу та шляхи вирішення проблем капіталізації;
 - по-п'яте, варті уваги запропоновані рекомендації щодо регулювання ліквідності банківської системи України за допомогою механізму рефінансування банків, що дозволить НБУ повноцінно виконувати функцію кредитора останньої інстанції;
 - по-шосте, надано пропозиції щодо регулювання діяльності банків з іноземним капіталом для отримання максимальних переваг та мінімізації негативного впливу їхньої присутності в українському банківському секторі;
 - по-сьоме, у плані наукової новизни можна схвалити запропоновані автором підходи щодо можливостей створення та функціонування кооперативних банків. Їхня діяльність мала б спрямовуватись на фінансування агропромислового комплексу, малих та середніх підприємств.

Значення результатів дослідження для науки і практики

Теоретичне значення отриманих результатів дослідження полягає у поглибленні існуючих та розробленні нових теоретико-методичних засад щодо вдосконалення системи банківського регулювання та нагляду в умовах відкритої економіки України.

Дисертаційну роботу виконано відповідно до плану науково-дослідних робіт кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту Львівського національного університету імені Івана Франка за напрямом «Формування фінансового потенціалу національної економіки» (державний реєстраційний номер 0116U001677), а сформульовані висновки та пропозиції використовуються у навчальному процесі на економічному факультеті Львівського національного університету імені Івана Франка під час викладання дисциплін: «Центральний банк і грошово-кредитна політика», «Банківська система», «Банківські операції», «Гроші і кредит», й у навчальному процесі Львівського торговельно-економічного університету при викладанні курсів «Банківське регулювання та нагляд», «Банківська система», «Банківські операції», «Центральний банк і грошово-кредитна політика».

Позитивним є використання основних положень дисертації у практичній діяльності ПАТ «КРЕДОБАНК», зокрема у частині підвищення ефективності управління капіталізацією банку, а також фінансової грамотності працівників щодо теоретичного обґрунтування сутності та особливостей регулювання процесу капіталізації банківської системи України.

Зауваження до дисертаційної роботи

Загалом позитивно оцінюючи подану до захисту дисертаційну роботу Щуревиц О.І., необхідно відзначити дискусійний характер окремих висновків і пропозицій, зокрема:

1. Схвально оцінюючи напрацювання дисертантки щодо можливостей створення та функціонування в українському банківському секторі кооперативних банків (параграф 3.2), варто зазначити, що меншою мірою приділено увагу саме щодо можливостей регулювання такого типу банків.
2. Авторка аргументовано доводить необхідність здійснення громадського контролю за банками (сс. 122-125). Позитивним є також розроблення концептуальної моделі реалізації громадського контролю. Необхідно зауважити, що при Раді НБУ вже функціонує Громадська колегія,

- безпосередньою функцією якої є проведення громадського контролю за діяльністю фінустанов. Також варто було наголосити на способах взаємодії між суб'єктами реалізації громадського контролю.
3. При розгляді можливостей регулювання діяльності банків з іноземним капіталом (параграф 2.3) авторка вибрала лише банки, що контролюють більше 1% активів банківської системи. Вважаємо за доцільне, що для комплексної оцінки впливу банків з іноземним капіталом необхідно було б проаналізувати діяльність усіх банків з іноземним капіталом. Робота виграла б, якби було досліджено показники ефективності діяльності ROA ROE як для банків з іноземним капіталом, так з вітчизняним приватним.
 4. Здійснено глибокий аналіз стану ліквідності банківської системи України та надано пропозиції щодо удосконалення механізму регулювання ліквідності за допомогою процедури рефінансування та використання адміністративних заходів. Меншу увагу приділено нормативу обов'язкового резервування коштів, що також впливає на стан ліквідності банків.
 5. Параграф 1.2, де розглянуто методологічні засади й інструментарій банківського регулювання та нагляду, більшою мірою є описовим, менше уваги приділено аналізу та особливостям їх застосування в Україні.

Зазначені зауваження не мають принципового характеру і не зменшують позитивної оцінки дисертаційної роботи Щуревич О.І, а наявність дискусійних моментів свідчить про складність обраної сфери дослідження.

Загальний висновок щодо відповідності дисертаційної роботи встановленим вимогам

Результати проведеного актуального наукового дослідження сфери банківського регулювання та нагляду дають підстави зробити висновок, що дисертаційна робота Щуревич Оксани Ігорівни на тему «Система банківського регулювання та нагляду в умовах відкритої економіки України» є самостійною та завершеною науковою працею, що характеризується єдністю, логікою

викладення, містить нові науково обґрунтовані теоретичні та практичні результати, що мають важливе значення для економічної науки та можуть використовуватись у практичній діяльності.

Дисертаційна робота за оформленням, змістом, теоретичною та практичною важливістю, науковою новизною повною мірою відповідає вимогам Міністерства освіти і науки України щодо дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук та пунктам 9, 11, 12, 13 і 14 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року №567 (зі змінами та доповненнями), а її авторка – Щуревич Оксана Ігорівна – заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит.

Офіційний опонент:

кандидат економічних наук, доцент,

декан факультету банківського бізнесу

Тернопільського національного

економічного університету МОІ України

[Handwritten signature]

Адамик Б.П.

[Handwritten signature]
Завірю:
Зав. загальним відділом *[Handwritten signature]*